

Rim – gospodar svijeta -ponavljanje

1. Poveži pojmove s odgovarajućim objašnjenjima

Poveži strelicama pojmove (lijevo) s njihovim značenjem (desno).

- Guske spasile Rim
- Pirova pobjeda
- Romanizacija
- Kolonije
- Provincija
- Slonovi

- a) Pobjeda koja donosi više gubitaka nego koristi
- b) Širenje rimske kulture, jezika i načina života
- c) Korišteni u ratovima, npr. od strane Hanibala
- d) Područja izvan Italije pod rimskom upravom
- e) Naselja Rimljana osnovana u osvojenim područjima
- f) Legenda o spašavanju Rima od Gala

2. Kronološki složi događaje

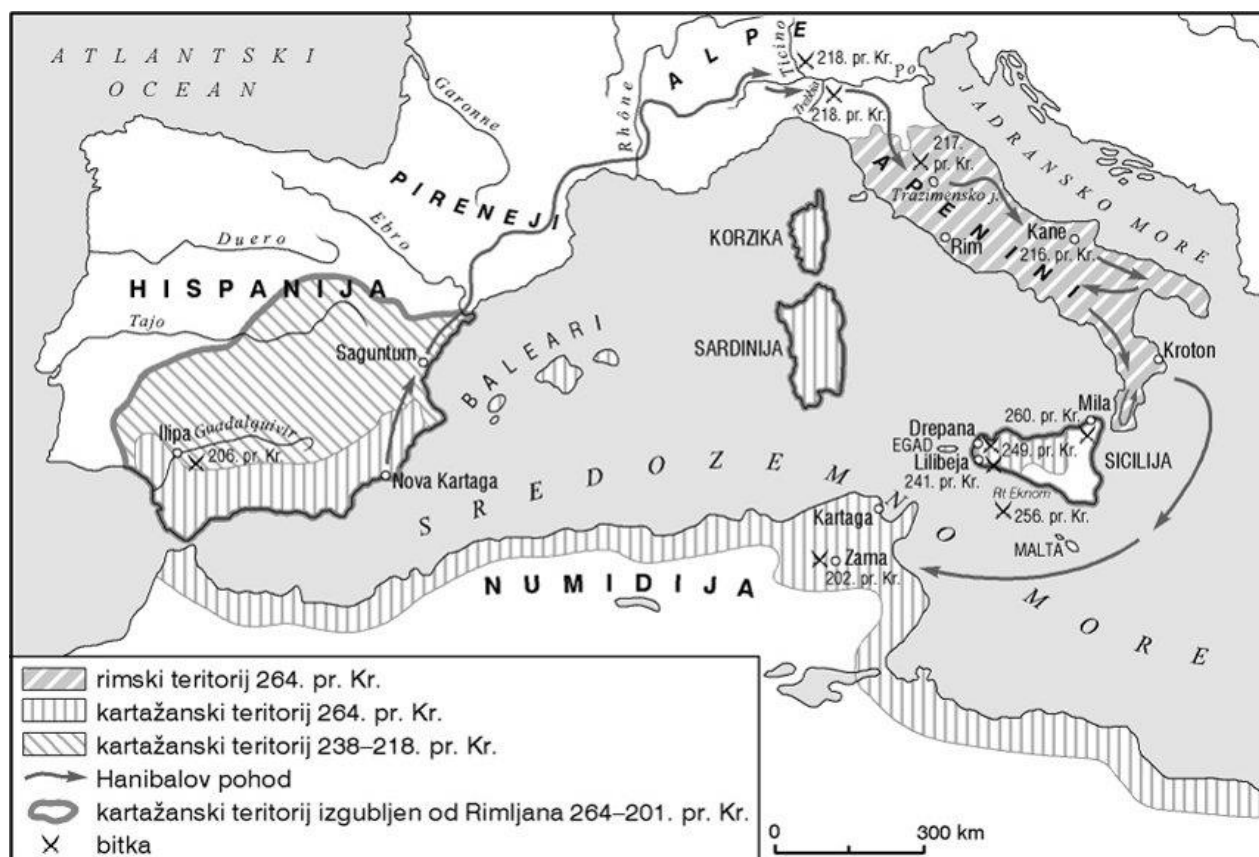
Numeriraj događaje od 1 (najstariji) do 6 (najnoviji).

- Rim pobjeđuje Kartagu u Trećem Punskom ratu
- Hanibal prelazi Alpe sa slonovima
- Guske upozorile Rimljane na Gale
- Pirov poraz od Rimljana
- Rim osvaja Grčku
- Početak Prvog Panskog rata

Rat	Uzrok	Glavni događaj	Posljedica
1. Puns ki rat _____	_____	_____	_____
2. Punski rat _____	_____	_____	_____
3. Punski rat _____	_____	_____	_____

3. Tablica: Punske ratove

Ispunite tablicu za svaki od tri Punska rata.

<https://www.enciklopedija.hr/clanak/punski-ratovi>

Punski ratovi (prema lat. *Poeni*: Punjani, Kartažani), tri rata vođena između Rima i Kartage za prevlast na Sredozemlju. U *Prvome punskom ratu* (od 264. do 241. pr. Kr.) borbe na kopnu i moru vodile su se za Siciliju. Rimljani su izgradili svoju prvu pomorsku flotu i pobijedili Kartažane primjenom jurišnih mostova montiranih na brodovima, u bitkama kraj Mila (danas Milazzo) 260. pr. Kr. i kraj rta Eknomosa (danas Poggio Sant' Angelo) 256. pr. Kr. No porazom kraj Drepana (danas Trapani) 249. pr. Kr. i u operacijama kraj Lilibeja Rimljani su izgubili gotovo cijelu flotu. Izgradili su novu, odlučno porazili Kartažane 241. pr. Kr. kraj Egada i dobili rat. Sklopljenim mirom Rimljani su stekli cijelu Siciliju, a Kartaga im je morala platiti ratnu odštetu. – *Drugi punski rat* (od 218. do 201. pr. Kr.) bio je izazvan velikim trgovačkim procvatom Kartage i njezinim osvajanjima u Hispaniji te agresivnom politikom obitelji Barkas, koja je u Kartagi preuzela vlast.

Kartažanski vođa Hanibal prešao je Alpe, prodro u Italiju i teško porazio Rimljane kraj Trazimenskoga jezera 217. pr. Kr. i kraj Kane (Cannae u Apuliji) 216. pr. Kr. No kada se vratio u Afriku, porazio ga je Scipion Afrički u odlučnoj bitki kraj Zame 202. pr. Kr. (→ [HANIBAL](#)). Uvjeti mira koji je potom sklopljen bili su za Kartagu vrlo nepovoljni: morala se odreći Hispanije, sredozemnih otoka i Numidije, te se obvezati da će spaliti sve svoje ratne brodove (osim njih 10), da neće voditi ratove bez dopuštenja Rima i da će isplatiti Rimu ratnu odštetu. – *Treći punski rat* (od 149. do 146. pr. Kr.) bio je izazvan sporovima numidskoga kralja Masinise s Kartagom. Na uporno traženje Katona Starijega da se Kartaga razori (»Ceterum censeo Carthaginem esse delendam« – »Uostalom, mislim da Kartagu treba razoriti«) rimski je Senat odlučio povesti rat i odmah je opsjeo Kartagu s kopna i s mora. Nakon 3 god. Rimljani su zauzeli, opljačkali i razorili Kartagu te simbolički na mjestu grada izorali brazdu, a stanovnike pobili ili prodali u roblje. Dio kartažanskoga teritorija u Africi organizirali su kao rimsku provinciju, a

1. **Koliko je Punskih ratova bilo i između kojih su država vođeni?**
2. **Kako su Rimljani pobijedili Kartagu na moru u Prvom punskom ratu?**
3. **Tko je bio poznati kartažanski vojskovođa koji je prešao Alpe i napao Rim u Drugom punskom ratu?**
4. **Što je Kartaga morala učiniti nakon poraza u Drugom punskom ratu? (Navedi barem dva uvjeta mira.)**
5. **Zašto je Rim uništio Kartagu u Trećem punskom ratu i što su učinili s gradom nakon pobjede?**

4. Objasni pojmove

Ukratko objasni sljedeće pojmove:

- a) Romanizacija – _____
- b) Kolonije – _____

1. **Koje je kraljevstvo kralj Pir vodio?** Kralj Pir je vodio kraljevstvo Epir, koje se nalazilo na zapadnom dijelu Balkanskog poluotoka.
2. **Koje je poznate bitke kralj Pir vodio protiv Rimljana?** Kralj Pir je vodio poznate bitke protiv Rimljana, uključujući bitku kod Herakleje (280. godine pr. Kr.) i bitku kod Auskula (279. godine pr. Kr.).
3. **Što je poznato kao "Pirrova pobjeda"?** "Pirrova pobjeda" je izraz koji se koristi za pobjedu koja dolazi uz velike gubitke, gotovo kao poraz. Naziv dolazi od kralja Pira, koji je nakon pobjede nad Rimljanima rekao: "Još jedna takva pobjeda i mi smo izgubljeni."

5. Pridruži pojmove

Navedi koje od navedenih pojmova pripadaju **Rimu**, a koje **Kartagi**:
(Slonovi, Hanibal, guske, trgovina, gladijatori, mornarica)

Rim	Kartaga
_____	_____
_____	_____
_____	_____

ODGOVORI – Radni listić: Rim – gospodar svijeta

1. Poveži pojmove s odgovarajućim objašnjenjima

- **Guske spasile Rim** → **f)** Legenda o spašavanju Rima od Gala
- **Pirova pobjeda** → **a)** Pobjeda koja donosi više gubitaka nego koristi
- **Romanizacija** → **b)** Širenje rimske kulture, jezika i načina života
- **Kolonije** → **e)** Naselja Rimljana osnovana u osvojenim područjima
- **Provincija** → **d)** Područja izvan Italije pod rimskom upravom
- **Slonovi** → **c)** Korišteni u ratovima, npr. od strane Hanibala

2. Kronološki složi događaje

1. **Guske upozorile Rimljane na Gale** (390. pr. Kr.)
2. **Pirov poraz od Rimljana** (280. – 275. pr. Kr.)
3. **Početak Prvog Panskog rata** (264. pr. Kr.)
4. **Hanibal prelazi Alpe sa slonovima** (218. pr. Kr., Drugi Panski rat)
5. **Rim osvaja Grčku** (146. pr. Kr., nakratko nakon Trećeg Panskog rata)
6. **Rim pobjeđuje Kartagu u Trećem Panskom ratu** (146. pr. Kr.)

3. Tablica: Panski ratovi

Rat	Uzrok	Glavni događaj	Posljedica
1. Punski rat	Borba za kontrolu nad Sicilijom	Pomorske bitke, Rimljani grade mornaricu	Rim osvaja Siciliju, postaje pomorska sila
2. Punski rat	Hanibal napada Rim preko Alpa	Hanibalove pobjede (Kane), Scipio Afrikanac pobjeđuje kod Zame	Rim kontrolira zapadni Mediteran, Kartaga gadi moć
3. Punski rat	Strah Rima od ponovnog jačanja Kartage	Rim opsjeda i uništava Kartagu (146. pr. Kr.)	Kartaga potpuno uništena, Rim gospodar Mediterana

4. Objasni pojmove

- a) **Romanizacija** – Proces širenja rimske kulture, jezika (latinskog), zakona i građevina u osvojenim područjima.
- b) **Kolonije** – Naselja koje su Rimljani osnivali u osvojenim zemljama kako bi učvrstili vlast i širili svoj način života.
- c) **Pirova pobjeda** – Pobjeda koja je toliko skupo plaćena da je praktički beskorisna (nazvana po kralju Piru).

5. Pridruži pojmove

Rim	Kartaga
Guske	Slonovi
Gladijatori	Hanibal
Mornarica (kasnije)	Trgovina (glavna djelatnost)

(Napomena: Rimljani su u početku bili loši u pomorskim bitkama, ali su tijekom Prvog Panskog rata izgradili jaku mornaricu. Kartaga je bila trgovačka sila s jakom flotom.)

Kviz: Rim – gospodar svijeta

(za učenike po prilagođenom programu)

Ime i prezime: _____

Razred: _____

Datum: _____

1. Što znači izraz "Pirova pobjeda"?

- a) Pobjeda bez ikakvih gubitaka
- b) Pobjeda koja donosi više štete nego koristi
- c) Pobjeda u kojoj su sudjelovali slonovi
- d) Pobjeda Rima nad Grcima

Točan odgovor: ● b)

2. Tko je prešao Alpe sa slonovima kako bi napao Rim?

- a) Julije Cezar
- b) Hanibal
- c) Aleksandar Veliki
- d) Kralj Pir

Točan odgovor: ● b)

3. Koji je od sljedećih pojmova povezan s rimskim naseljima u osvojenim područjima?

- a) Provincija
- b) Romanizacija
- c) Kolonije
- d) Gladijatori

Točan odgovor: ● c)

4. Što se dogodilo u Trećem Punskom ratu?

- a) Rim je izgubio kontrolu nad Mediteranom
- b) Kartaga je potpuno uništena
- c) Hanibal je pobijedio Rim
- d) Rimljani su izgradili Koloseum

Točan odgovor: ● b)

5. Koja je legenda vezana uz guske i Rim?

- a) Guske su donijele pobjedu u bitci kod Kane
- b) Guske su spasile Rim od Gala upozorivši na napad
- c) Guske su bile simbol Kartage
- d) Rimljani su ih koristili u ratovima

Točan odgovor: ● b)

6. Što je "romanizacija"?

- a) Proces pretvaranja robova u građane
- b) Širenje rimske kulture i jezika u osvojenim područjima
- c) Gradnja rimskih cesta
- d) Borbe gladijatora

Točan odgovor: ● b)

Bodovanje:

- **6 točnih odgovora** → Odlično! Znaš sve o Rimu! 🏛️
- **4-5 točnih** → Dobar rezultat, možeš još malo proučiti. 📖
- **1-3 točna** → Probaj ponoviti temu. 💡

UMNA MAPA : RIM – GOSPODAR SVIJETA

1. ŠIRENJE RIMSKE MOĆI

- **Kolonije**

- Naselja Rimljana u osvojenim područjima
- Cilj: kontrola, romanizacija, sigurnost

- **Provincije**

- Upravne jedinice izvan Italije
- Primjer: Sicilija, Galija, Hispanija

- **Romanizacija**

- Širenje latinskog jezika, kulture, zakona
- Gradnja hramova, cesta

2. VAŽNI RATOVI I BITKE

- **Punski ratovi (protiv Kartage)**

- **1. Punski rat (264–241. pr. Kr.)**

- Uzrok: Borba za Siciliju
- Ishod: Rim osvaja Siciliju

- **2. Punski rat (218–201. pr. Kr.)**

- Hanibal prelazi Alpe sa slonovima
- Bitka kod Kane (216. pr. Kr.) – veliki rimski poraz
- Scipio Afrikanac pobjeđuje kod Zame

- **3. Punski rat (149–146. pr. Kr.)**

- Potpuno uništenje Kartage

- **Pirov rat (280–275. pr. Kr.)**

- "Pirova pobjeda" – pobjeda koja je preskupa

3. LEGENDE I SIMBOLI

- **"Guske spasile Rim"**

- 390. pr. Kr.: Gale napadaju Rim
- Guske upozorile Rimljane na noćni napad

- **Slonovi**

- Korišteni u ratovima (Hanibal)
- Simbol moći i egzotičnosti

4. ORGANIZACIJA CARSTVA

- **Uprava**
 - Senat, konzuli, provincijski upravitelji
- **Ceste**
 - "Sve ceste vode u Rim"
 - Olakšale trgovinu i vojna kretanja
- **Vojska**
 - Legije (profesionalni vojnici)
 - Disciplina, strateške formacije

5. KULTURNI UTJECAJ

- **Arhitektura**
 - Akvadukti, hramovi, Koloseum
- **Jezik**
 - Latinski – osnova romanskih jezika
- **Pravni sustav**
 - Rimsko pravo – temelj modernih zakona

[SREDIŠTE: "RIM – GOSPODAR SVIJETA"]

- └ Širenje moći → Kolonije, Provincije, Romanizacija
- └ Ratovi → Punski ratovi, Pirova pobjeda
- └ Legende → Guske, Slonovi
- └ Nasljeđe → Ceste, Jezik, Pravo

Venov dijagram

VENOV DIJAGRAM: RIM / KARTAGA

Prijedlog zadanih pojmova

● RIM

- **Glavni grad:** Rim (Italija)
- **Vojska:** Jaka kopnena vojska (legije), kasnije mornarica
- **Uprava:** Republika (Senat, konzuli), kasnije Carstvo
- **Kolonije:** Naselja u osvojenim područjima
- **Kultura:** Latinski jezik, mitologija (Jupiter, Mars), gladijatorske igre
- **Gradnja:** Ceste, akvadukti, hramovi (npr. Panteon)
- **Slavne osobe:** Scipio Afrikanac, Julije Cezar
- **Simboli:** Orao, SPQR, Vukova legenda

● KARTAGA

- **Glavni grad:** Kartaga (današnji Tunis)
- **Vojska:** Jaka mornarica, slonovi u ratovima
- **Uprava:** Trgovačka oligarhija
- **Kolonije:** Trgovačke postaje (Sicilija, Sardinija, Španjolska)
- **Kultura:** Feničanski jezik, vjera (Baal Hamon), trgovina
- **Gradnja:** Luke, trgovački centri
- **Slavne osobe:** Hanibal, Hasdrubal
- **Simboli:** Tanit (božica), palmina grana

● ZAJEDNIČKO

- **Sredozemlje:** Borba za kontrolu nad Mediteranom
- **Punski ratovi:** 3 velika rata (264–146. pr. Kr.)
- **Kolonizacija:** Osnivanje naselja u osvojenim područjima
- **Kultura:** Utjecaj helenističke kulture
- **Tehnologija:** Napredna brodogradnja, ratne sprave
- **Propast:** Rim uništio Kartagu, ali i sam kasnije propao

1. **Tko je prikazan na slici?**
2. **Gdje se nalazi Hanibal na slici?**
3. **Što misliš da se događa na slici koja prikazuje Hanibala kako prelazi Alpe?**
4. **Zašto misliš da je Hanibal odlučio preći Alpe sa svojom vojskom?**

Je li rimska uprava bila dobra?

Ishod: Učenik razmišlja i odlučuje je li rimska vlast u osvojenim krajevima bila dobra ili loša.

Zadatak za učenike:

Zamisli da si:

- 1. Rimski vođa u osvojenoj zemlji
- 2. Stanovnik te zemlje (npr. Gal, Kartažanin, Grk)

Za svaku tvrdnju, zaokruži 😊 (dobro), 😐 (nije ni dobro ni loše) ili ☹️ (loše).

Što misliš o...	Rimski vođa	Stanovnik
Rim je uveo red i pravila	😊 😐 ☹️	😊 😐 ☹️
Rim skuplja poreze (uzima dio novca)	😊 😐 ☹️	😊 😐 ☹️
Rim ne dopušta puno slobode	😊 😐 ☹️	😊 😐 ☹️
Rim gradi ceste i gradove	😊 😐 ☹️	😊 😐 ☹️
Rim ne sluša lokalne običaje	😊 😐 ☹️	😊 😐 ☹️

Završno pitanje:

Zaokruži:

- Mislim da je rimska uprava bila: ☒ dobra / ☒ loša / ☐ i dobra i loša

Zašto?

Napiši 1–2 rečenice svojim riječima:
